

Wat zijn de risico's van pensioen?

Het Pensioen kent 5 risico's: **rente, inflatie en carrièrerisico** in de **opbouwfase van pensioen** en **rente en levensverwachting** in de **uitkeringsfase van pensioen**. In een eindloonregeling liggen **alle 5 risico's bij de werkgever**. In een **middeloonregeling** liggen **4 van de 5 risico's bij de werkgever**. In een **beschikbare premiereregeling** liggen **alle risico's bij de werknemer**. In een **kapitaalovereenkomst** worden **2 (rente/inflatie) van de 3 (carrière) risico's** in de opbouwfase overgedragen aan de verzekeraar.

Opbouwfase pensioen

Het eerste risico van pensioen is de **rentevergoeding** in de **opbouwfase**. Pensioen is een lange termijn toekomstvoorziening. We gaan er in Nederland vanuit dat er een **minimale rentevergoeding** wordt gemaakt op de premies. Was die rente vroeger **standaard 4%**, de afgelopen jaren is de vaste rekenrente gedaald van **3% naar 0,50% per jaar in 2022**, maar **vanaf 2023** is die rente weer gestegen naar **3% in 2024**. Bij een **middeloonregeling** geldt een **vaste garantierente** tijdens de contractperiode die jouw werkgever met de pensioenverzekeraar is overeengekomen en op basis van **die garantierente** wordt de **pensioenpremie per jaar** bepaald. Dat risico ligt in een **uitkeringsovereenkomst (eind/middeloon)** bij **de werkgever**.

Bij een **beschikbare premiereregeling** zijn de **fiscale staffels** gebaseerd op **1,875% middeloon per dienstjaar** en is de **hoogte van de premie** afhankelijk van de **rekenrente in de wettelijk gepubliceerde staffels**. Bij **4% rekenrente** wordt je geacht **4% rendement per jaar** te maken, bij **3% rekenrente** gelden **hogere premie-staffels** en kun je dus met **3% rendement per jaar** volstaan om **1,875% per dienstjaar** op te bouwen en vanaf **2019** zijn er ook (formeel getoetste) **staffels** op basis van de **marktrente** (1,5%-2,5% per jaar) en dan zijn de **premies aanzienlijk hoger** en is de rendementseis voor jou als deelnemer dus veel lager (bij 100% staffels) met **1,5% tot 2,5% per jaar om hetzelfde pensioen (1,875% middeloon per dienstjaar)** te bereiken.

Naast de **rekenrente (1)** in de opbouwfase is er **het inflatierisico (2)**, om jouw pensioen te laten meegroeien met de **jaarlijks geldontwaarding**. De **inflatie** in Nederland was van **1994-2023 2,30% per jaar** en van **2004-2023 2,17% per jaar** en dus moet jij (premiereregeling) of de pensioenuitvoerder extra rendement maken om jou hiervoor te compenseren, waarbij een **extra rendement van 2% per jaar** dus echt nodig is om jouw pensioenuitkering waardevast te maken. Het **carrièrerisico** is het 3e element in de opbouwfase van pensioen. Omdat dit alleen bij een **eindloonregeling** is afgedekt (onbetaalbaar/niet meer aangeboden) geldt ter compensatie bij een **middeloon/kapitaalovereenkomst** een hogere pensioentoezegging door een **hoger opbouwpercentage per dienstjaar**: bij **middeloon 1,875%** en bij **eindloon 1,657% per dienstjaar**. Dit betekent voor jou dat je **zelf periodiek moet toetsen** hoe jij er voor staat met jouw (opgebouwde/nog op te bouwen) pensioen ten opzichte van jouw huidige salaris.

Uitkeringsfase pensioen

Bij een **eind/middeloonregeling** staat de **opgebouwde pensioenuitkering vast** en liggen de risico's van pensioen in de uitkeringsfase (rente/levensverwachting) bij de werkgever en/of het pensioenfonds. Bij een **premie/kapitaalovereenkomst** moet **het pensioen op pensioendatum worden ingekocht**. Allereerst speelt daarbij de **rentestand op pensioendatum**: hoe hoger de **marktrente** hoe meer pensioen je kunt inkopen. **Tot 2022** was dit een **groot probleem** voor mensen die op basis van hun opgebouwde pensioenkapitaal een uitkering ineens moeten inkopen tegen de **geldende marktrente**: die was toen maximaal **0,50% per jaar** en dat leidt tot een **veel lager pensioen** in een **premieovereenkomst** dan waarop u rekt en dat verschil is **veel groter** bij een **kapitaalovereenkomst**, waarbij de **doorgerekende (wettelijk verplichte) rente** in de **uitkeringsfase al 4% of 3% per jaar** is, maar die wordt in 2022 nergens meer verkregen in de uitkeringsfase. Maar gelukkig is de rente (door sterk gestegen inflatie & geldbeleid Centrale Banken) wel weer gestegen naar nu **minimaal 3% in 2024 in de uitkeringsfase** voor een levenslang pensioen.

Daarbij is ook de **Wet Verbeterde Premiereregeling** van kracht: u kunt vanaf uw pensioendatum in plaats van een **vaste pensioenuitkering** een **variabele uitkering** inkopen **op beleggingsbasis**, dan wel een combinatie van beide. Dat leidde in 2021 tot gemiddeld een **30% hogere pensioenuitkering** maar dan neemt u **wel enige beleggingsrisico's**. Dit speelt in 2024 al minder voor mensen die de komende jaren met pensioen gaan en hun pensioen moeten inkopen. Wat dit persoonlijk voor u betekent lichten we graag apart nader aan u toe. Daarbij is de **levensverwachting** van belang op pensioendatum: hoe langer we statistisch leven hoe **minder pensioen u als werknemer** ontvangt (bij premie/kapitaal overeenkomst met opgebouwde pensioenkapitaal) of hoe **meer de werkgever moet bijstorten** om het toegezegde pensioen ook daadwerkelijk te kunnen uitkeren aan de deelnemer (bij uitkeringsovereenkomst).